

Τὸ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦτο ψήφισμα διαιρεῖται εἰς δύο μέρη. Τὸ πρῶτον περιέχει ἀπαγόρευσιν πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς εἰς τὸ ἐξῆς τεμένους τινός καὶ διατάξεις περὶ τιμωρίας τῶν πωλησάντων (στ. 8 καὶ 9): ἔπειτα ὀρίζει νὰ ἐξαγνισθῶσι τὰ βεβηλωθέντα τεμένη (στ. 10 ἐξ): καὶ ὁ μὲν ἐξηγητῆς, ὡς φαίνεται, προγράφει τὸν τρόπον καθ' ὃν δέον νὰ γείνη τοῦτο (1), ὁ στρατηγὸς Μητρόδωρος καὶ ὁ βασιλεὺς Μαντίας προσφέρουσι τὰς θυσίας καὶ ὁ ταμίας τῆς ἱερᾶς διατάξεως (2) δίδει τὰ θύματα.

Περὶ τῆς πιθανῆς συμπληρώσεως τῶν στίχων 15-17 ἴδε ἀνωτέρω. Ἐν τῷ στ. 15 παρεδέχθη, ὅτι ὁ χαρακτὴς κατὰ λάθος ἔγραψεν ἢ μὲν ἐν Ἀκροπόλει, ἢ δ' ἐν Πειραιεῖ.

Οἱ στ. 18-24 εἶναι ἀσαφεῖς ἐν τοῖς πλείστοις: ἐν στ. 23 ματαιῶς προσεπάθησα νὰ συμπληρώσω τι.

Ἐν τῷ ἐπομένῳ ὅμως 25 στ. ἡ συμπλήρωσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀττάλου μοι φαίνεται βεβαία, ἂν καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἀνατεθέντα μένουσιν ἄγνωστα: ὑποθέτω, ὅτι πρόκειται περὶ ὀχυρωματικῶν ἔργων, καὶ ἂν τοῦτο ᾗναι ἀληθές, τότε ὁ Ἀτταλος οὗτος εἶναι ὁ πρῶτος (241-197 πρὸ Χρ.), ὅστις περὶ τὸ 201 ἐβοήθησε διὰ τοῦ στόλου του τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τῶν Μακεδόνων, οἵτινες εἶχον φθάσει μέχρι τῆς Ἀκαδημίας: μετέβη δὲ καὶ ὁ ἴδιος εἰς Ἀθήνας, ἔνθα μεγάλαί τιμαὶ τῷ ἀπενεμήθησαν: μεταξὺ αὐτῶν εἶναι καὶ τὸ ὅτι μία φυλὴ ἔκτοτε ἔφερε τὸ ὄνομά του. Ἄλλ' ὁ κατὰ τῶν Μακεδόνων πόλεμος

δὲν εἶχε τελειώσει: διότι οὗτοι τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰσβαλόντες εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐδήλωσαν αὐτὴν μὴ φεισθέντες μήτε τάφων μήτε ἱερῶν (1). Φαίνεται λοιπόν, ὅτι ὁ Ἀτταλος εἴτε πρὸ τῆς καταστροφῆς εἴτε καὶ μετ' αὐτὴν ἐφρόντισε νὰ καταστήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἀσφαλεστέραν ἐναντίον τῶν ἀπειλούντων αὐτὴν κινδύνων.

Ἡ ἔννοια τῶν στ. 26 καὶ 27 εἶναι σαφής: οἱ μέλλοντες νὰ ὁμόσωσιν εἶναι φαίνεται οἱ στρατηγοὶ (2) μετ' ἄλλων τινῶν ἀρχόντων.

Ἀπὸ τοῦ στ. 30 ἄρχεται τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐπιγραφῆς, ἡ ἀναγραφὴ δηλαδὴ τῶν ἀποκαταστάσεων ἱερῶν καὶ τεμενῶν. Διὰ τὴν τοπογραφίαν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Σαλαμῖνος ἦν τὸ μνημεῖον τοῦτο μεγίστης σπουδαιότητος καὶ μοναδικόν: ἡ διατήρησις του ὅμως εἶναι δυστυχῶς τοιαύτη, ὥστε ἀπώλεσε μέγα μέρος τῆς ἀξίας του. Ἐκ τῶν δύο ἢ τριῶν συμπληρώσεων ἢ τοῦ στ. 32 Κυ[χρεία] δὲν μοι φαίνεται πολὺ βεβαία, ἀλλὰ καλλιτέραν δὲν ἠδυνήθη νὰ εὑρω. Αἱ τῶν στ. 33 καὶ 34 ὅμως συμφωνοῦσι πρὸς τὰ λίαν ἀμυδρὰ ἔχνη γραμμάτων τὰ ἐπὶ τοῦ λίθου διακρινόμενα καὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσι σχεδὸν βέβαιαι. Ἐν δὲ τοῖς στ. 40 καὶ 55 νομίζω, ὅτι ὁ χαρακτὴς παρέλειψε κατὰ λάθος τὴν συλλαβὴν ατ ἐν ἀν(α)τεθὲν καὶ ἀν(α)τεθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο προσέθηκα αὐτὴν.

Χρ. Δ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

ΕΠΙ ΔΕΚΑ ΜΟΜΙΑΙΣ ΕΛΛΗΝΟ-ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΕΠΟΧΗΣ (3)

(“Ορι Πίρ. 12”)

Ἄριθ. 1.

Ἐυλίνη σορὸς ἀνθρωποειδῆς χρώματος ἐρυθροῦ, ἐξαιρουμένου τοῦ προσώπου ἐξωγραφημένου διὰ

(1) Τοὺς ἐξηγητὰς συνεβουλεύοντο ἀκριβῶς εἰς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα: ἦσαν δὲ τρεῖς (ὄρα Schumann Gr. Alterthümer I σ. 455 καὶ II σ. 46). Ἐπί: μίξος ἔδρας τοῦ διονυσιακοῦ θεάτρου ὑπάρχει ἢ ἐπιγραφὴ πυθοχρήστου ἐξηγητοῦ (CIA III 241), ἐφ' ἑτέρας δὲ ἐξηγητοῦ ἐξ Ἐπατριδῶν χειροτονητοῦ ὑπὸ τοῦ δήμου διὰ βίου (αὐτ. 267).

(2) Ἐν CIA III 650 ὑπάρχει ἢ ἐπιγραφὴ οἱ πρυτάνεις τὸν ταμίαν τῆς ἱερᾶς τάξεως Ἀλέξανδρον Εὐπυρίδην. Ἡ οὐσία ὅμως τῆς ἱερᾶς ταύτης τάξεως ἢ διατάξεως καὶ ἐντεθὲν δὲν γίνονται σαφεστέρα.

χρώματος κιτρίνου. Ἐκάστη παρειὰ σημειωτὴ διὰ κεραίας μελαίνης πλατείας: τὸ ποίκιλμα αὐτὸ ἀπαντᾷ σπανίως καὶ ἐμφαίνει πάντοτε μεταγενεστέ-

(1) Ἴδε Wachsmuth Stadt Athen σ. 636 ἐξ.

(2) Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ στ. 26 νομίζω ὅτι δὲν δύναται νὰ ᾗναι ἢ Σ. Αἱ ὀριζόντιαι ὅμως γραμμαὶ αὐτοῦ λείπουσιν, ἂν καὶ ὁ λίθος ἔχει ὀλίγον μέρος διὰ τὰ ἄκρα αὐτῶν.

(3) Αἱ μομίαι αὗται προερχόμεναι ἐκ τῆς ἐν ἔτει 1884 ἀποκαλυφθείσης νεκροπόλεως τῆς Χέμμεως, ἢ τοῦ Πανός πόλεως τοῦ Θηβαίου νομοῦ, τῆς νῦν καλουμένης Ἀγμίμ, ἐδωρόθησαν τῷ ἔθνικῳ ἐν Ἀθήναις Μουσεῖῳ παρὰ τοῦ κυρίου Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου.

ραν τινὰ ἐποχὴν· αἱ φέρουσαι τὴν ἐπισημείωσιν αὐτὴν μομίαι εἶνε τῆς ῥωμαϊκῆς ἢ τῆς ἀρχομένης βυζαντινῆς περιόδου.

Ἡ σορὸς οὐδὲν φέρει ἄλλο ποίκιλμα· — ταινία ἐπιμήκης ἱερογλύφου ἐπιγραφῆς κατέρχεται ἀπὸ τοῦ στήθους ἐπὶ τοὺς πόδας τῆς σοροῦ λέγουσα τάδε·

« Προσκύνημα Ὀσίριδι τῷ ἐν Ἀμένθει, πολιοῦχῳ
» Ἀβύδου· καὶ Σωχάρει-Ὀσίριδι προστάτῃ Χέμ-
» μεως· καὶ Φθα-Σωχάρει-Ὀσίριδι, μεγάλῳ θεῷ·
» καὶ Ἀνούβιδι τῷ ἐν τοῖς ταφείοις· καὶ Ἰσιδι καὶ
» Ὄρω· ἵνα παράσχωσι πάντα τὰ καθαρζιζόμενα
» καλὰ καὶ εὐχάριστα τῇ σκιᾷ τοῦ ἐν Ὀσίριδι τε-
» λειωθέντος Σηχέμ υἱοῦ τοῦ Ταχέρ ».

Ἡ ἐπίκλησις Ὀσίριδος τοῦ ἐν Ἀμένθει μεταφραστέρα Ὀσίριδος χθονίου· κατὰ Πλούταρχον, ἐν τῷ περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος βιβλίῳ, οἱ Αἰγύπτιοι « τὸν ὑποχθόνιον τόπον, εἰς ὃν οἴονται τὰς ψυχὰς ἀπέρχεσθαι, Ἀμένθην καλοῦσι ».

Παρὰ πόδας τῆς σοροῦ εἶνε ἱερογραφημένοι δύο ἱεροὶ κύνες ἐπὶ στηρίγματος κατακειμένοι· οὗτοι εἶνε οἱ δύο ἱεροὶ τῷ Ἀνούβιδι κύνες ψυχοπομοί, οἱ ἐπὶ τῇ ὁδηγίᾳ τῶν ψυχῶν εἰς τὰς οὐρανίους ἢ ὑποχθονίους περιπλανήσεις αὐτῶν τεταγμένοι. (1)

Ἀριθ. 2.

Μομία παιδός. Ξυλίνη σορὸς ἀνθρωποειδῆς χρώματος ἐρυθροῦ· τὸ πρόσωπον κίτρινον, καὶ τῆς κεφαλῆς τὸ περιχάλυμμα κυανοῦν. Ἐπὶ τὸν τράχηλον εἶνε ἐξωγραφημένον περιδέραιον ἐκ ταινιῶν ἐπαλλήλων κιτρίνων καὶ κυανῶν· κάτωθεν ταινία ἱερογλύφου ἐπιγραφῆς ἀπὸ τοῦ περιδεραίου εἰς τοὺς πόδας καταλήγουσα· ἡ ἐπιγραφή φέρει τάδε.

« Προσκύνημα Ὀσίριδι τῷ ἐν Ἀμένθει, μεγάλῳ
» θεῷ, πολιοῦχῳ Ἀβύδου, καὶ Ἀνούβιδι τῷ ἐν τοῖς
» ταφείοις· ἵνα παράσχωσι τοὺς νενομισμένους καθα-
» ρισμοὺς τῇ σκιᾷ τοῦ Ταχέρ. »

Κατὰ τὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις θεοσοφίαν ὁ ἀνθρώπος ἦτο ὃν σύνθετον ἐκ τεσσάρων στοιχείων· πρῶτον, τὸ ἐπὶ γῆς ὄρατὸν σάρκινον σῶμα

(1) Τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 ἐπιγραφῆς τὸ ἱερογλυφικὸν κείμενον δὲν ἀπεικονίσθη ἐν τῷ πλίνκτι, ἅτι ἐν λίαν ἀπισθεσμένον καὶ δυσδιάκριτον.

K. Δ. Μ.

(ΧΑΤ), τὸ μετὰ θάνατον παραδιδόμενον τοῖς ἐνταφιασταῖς πρὸς ταριχείαν καὶ ταφήν εἰς τὰς κατὰ τόπους νεκροπόλεις. δεύτερον, ἡ ἄνευ τοῦ σώματος περιπλανωμένη σκιᾷ (ΚΑ), ἢ κατὰ καιροὺς εἰς τὸν τάφον εἰσερχομένη καὶ ἐκ τούτου ἐξερχομένη, συντελοῦσα ἐν Ἄιδου τὰς ἄλλοτε ἐπιζωῆς καὶ ὑπὲρ γῆν τοῦ προκειμένου νεκροῦ ἐργασίας· οἱ ἐπὶ τῆς νεκροθήκης ἐπιγραφαὶ καὶ τὰ ἐπὶ τῶν στηλῶν προσκυνήματα αἰτοῦνται παρὰ τῶν χθονίων θεῶν, ἵνα παράσχωσι τὰς νενομισμένας χοὰς καὶ τὰ συνήθη καθαρζιζόμενα ἐπὶ τῶν τάφων τῇ τοῦ μεταστάντος σκιᾷ, ἵνα μὴ μένη ἄσιτος καὶ λιμώττουσα κατὰ τὰς ἐν Ἄιδου παντοίας αὐτῆς μέχρι τελειώσεως περιπλανήσεις· τρίτον, ἡ καθ' ἑαυτὴν ἕνυχη (ΒΑ) ἢ τοι ἢ τὰς εὐθύνας τῶν πράξεων τοῦ ὑπὲρ γῆν ἀνθρώπου φέρουσα νοητὴ οὐσία, ἢ μετὰ θάνατον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ἄιδου κριτῶν εἰς αἰωνίαν δικαίωσιν ἢ κατάκρισιν παρισταμένη· τέταρτον, τῆς ψυχῆς αὐτῆς τὸ φαεινὸν καὶ αἰθέριον πνεῦμα (ΧΟΥ), ἀπόβροια τοῦ αἰδίου φωτός τῆς θεότητος, τὸ μετὰ τὴν ἐν Ἄιδου δικαίωσιν καὶ τελειότητα τῆς ψυχῆς εἰς τὴν φωταυγῆ θεότητα ἐπιστρέφον, ἐνούμενον αὐτῇ καὶ φωτοφανείᾳ καταυγάζον.

Ἀριθ. 3.

Ξυλίνη σορὸς ἀνθρωποειδῆς, χρώματος μέλανος, μετὰ ποικιλμάτων καὶ ἱερογλύφων κιτρίνων· τὸ πρόσωπον εἶνε χρώματος ὠχροῦ. Περὶ τὸν τράχηλον εἶνε ἐξωγραφημένον περιδέραιον μαργαριτῶν κιτρίνων. Κάτωθεν τοῦ περιδεραίου παρίσταται ἡ θεὰ Νοῦθ, ἢ εἰκονίζουσα τὸν οὐράνιον θόλον, φέρουσα δίσκον ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἐν αὐτῷ ἐπιγράφον τὸ ὄνομά της· ἡ θεὰ διαφυλάττει ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερυγίων τῆς τὸ προκείμενον σῶμα· ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τῆς θεᾶς, εἶνε ἐξωγραφημένοι οἱ δύο τοῦ Ὄρω ὀφθαλμοὶ οἱ καλούμενοι Οὔθα, οἱ κατὰ Πλούταρχον συμβολικῶς εἰκονίζοντες τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην τοῦ οὐρανοῦ τὰ δύο κύρια ἄστρα.

Ἐκατέρωθεν τῆς εἰκόνος τῆς Νοῦθ ἐπιγέγραπται ἐν τρισὶ γραμματαῖς·

« Σοὶ τῇ ἐν Ὀσίριδι τελειωθείσῃ τάδε λέγει Νοῦθ

» ἡ μεγάλη μήτηρ θεῶν, ἡ τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἐκ-
 » τείνουσα ὑπεράνωθ' σου· ὅτι σὺ εἶ ἡ ἐν Ὀσίριδι
 » τελειωθείσα δέσποινα, ἰέρεια ἡ ὀρχουμένη ἐνώ-
 » πιον τοῦ ἰθυφάλλου Πανός (Χέμ) πολιούχου Χέμ-
 » μεως, Ταχρούδη-Χέμμεις, ἣν ὁ Χέμ ἐξεθρέψατο
 » ἑαυτῷ, ἡ προπομπεύουσα τῶν θεῶν.»

Ἐπιμήκης ἄλλη ἐπιγραφή ἐν δυσὶ παρ' ἀλλή-
 λαις σειραῖς φέρει τὰ ἐξῆς·

« Τὰδε λέγει Ὀσίρις ὁ ἐν Ἀμένθει, μέγας θεός,
 » πολιούχος Ἀβύδου· καὶ Ὀσίρις-Σώχαρις προ-
 » στάτης Χέμμεως· παρέσχομέν σοι τὴν πρέπου-
 » σαν ταφὴν μετὰ μακρὸν καὶ μακάριον βίον· πα-
 » ρέσχομέν σοι τοὺς νενομισμένους καθαγισμούς,
 » ἄρτους, ζῦθον, κρέατα βόεια καὶ ὀρνίθεια, θυμιά-
 » ματα καὶ στολάς, οἶνον καὶ γάλα, πᾶν ὅτι ἀγνὸν
 » καὶ καθαρὸν, πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ εὐχάριστα, σοὶ
 » τῆ ἐν Ὀσίριδι τελειωθείση δεσποίνῃ, ἰερεῖα ὀρ-
 » χουμένη ἐνώπιον τοῦ ἰθυφάλλου Πανός [Χέμ]
 » πολιούχου Χέμμεως· σοὶ Ταχρούδη-Χέμμιδι, θυ-
 » γατρὶ τοῦ προεξάρχοντος Χέμμεως, ἰερέως Ὄρου
 » τοῦ μεσουρανοῦντος, καὶ προφήτου τὴν τάξιν τε-
 » τάρτου ἐν τῷ ἱερῷ Πανός [Χέμ] πολιούχου Χέμ-
 » μεως, Ἰριτοχάρους τοῦ μακαρίτου, τῆ τεχθείση
 » ἐκ τῆς δεσποίνης Ἰστιωνήβης τῆς μακαρίτιδος.»

Ἄριθ. 4.

Ἐυλίνη σορός ἀνθρωποειδῆς χρώματος μέλανος.
 τὸ πρόσωπον κίτρινον· τῆς κεφαλῆς τὸ περικάλυμμα
 κυανοῦν καὶ ἀκόσμητον·

Κατὰ μέσον τῆς σοροῦ λευκὴ ταινία φέρουσα ἱε-
 ρογλυφικὴν ἐπιγραφήν γεγραμμένην διὰ μέλανος
 καὶ λέγουσαν·

« Προσκύνημα Ὀσίριδι τῷ ἐν Ἀμένθει, μεγάλῳ
 » θεῷ, πολιούχῳ Ἀβύδου, ἵνα σώζῃ τὸν ἐν Ὀσί-
 » ριδι τελειωθέντα Ταχών, υἱὸν τῆς δεσποίνης Με-
 » θουσύχιος.»

Ἄριθ. 5.

Ἐυλίνη σορός ἀνθρωποειδῆς χρώματος λευκοῦ·
 τὸ πρόσωπον κίτρινον· τῆς κεφαλῆς τὸ περικάλυμμα
 μέλαν. Τὸ περιδέραιον σχηματίζεται ἐκ ταινιῶν
 πρασίνων καὶ λευκῶν, μαργαρίταις ἐρυθροῖς δια-
 κεντητῶν καὶ διηθησιμῶν.

Κατὰ μέσον τῆς σοροῦ εἶνε ἐζωγραφημένον τὸ
 ἱερογλυφικὸν σύμβολον τοῦ Θινίτου νομοῦ, οὗ πρω-
 τεύουσα ἦτο ἡ Ἀβύδος, ἡ νομιζομένη ὅτι περιεῖχε
 τὴν ταφὴν τοῦ Ὀσίριδος.— ἑκατέρωθεν τῆς συμ-
 βολικῆς αὐτῆς παραστάσεως κατέρχεται κάθετος
 ἱερογλυφικὴ ἐπιγραφή φέρουσα τὰδε·

« Προσκύνημα Ὀσίριδι τῷ ἐν Ἀμένθει, μεγάλῳ
 » θεῷ, πολιούχῳ Ἀβύδου· καὶ Φθαῖ-Σωχάρι-Ὀσί-
 » ριδι ἐπιταφίῳ· ἵνα παράσχωσι τοὺς νενομισμέ-
 » νους ἄρτου καθαγισμούς καὶ ζῦθου χροῶς Σμενω-
 » φρι τῷ υἱῷ Παφνουτιοχάρους, τῷ τεχθέντι ἐκ
 » τῆς δεσποίνης Ῥησπαμέγγης, ἀμφοτέρων ἐπι-
 » ζώντων, ὧν εἴησαν πολλὰ τὰ ἔτη.»

Ἄριθ. 6.

Μεγάλῃ νεκροθήκῃ ξυλίνῃ ἀκατέργαστος, ἐμπε-
 ριέχουσα σορὸν ἄλλην ἀνθρωποειδῆ, καὶ φέρουσα
 ὁμοίαν ὡς αὕτῃ ἐπιγραφήν.

Ἡ σορός, ὡσαύτως ξυλίνῃ, ἀλλὰ ψιμυθίῳ πε-
 πλασμένη καὶ ἐπίχριστος, εἶνε λευκὴ· τὸ πρόσωπον
 χρώματος κίτρινου· τῆς κεφαλῆς τὸ περικάλυμμα
 φέρει χροῶμα κίτρινον καὶ κυανοῦν, τὸ περιδέραιον
 ζωγραφεῖται συνιστάμενον ἐκ μαργαριτῶν λευκῶν,
 ἐξηρητημένων ἐκ ταινιῶν ἐρυθρῶν καὶ πρασίνων.

Κάτωθεν τοῦ περιδεραιῶν παρίσταται θεότης φέ-
 ρουσα κεφαλὴν κριοῦ καὶ σῶμα γυπὸς ἔχοντος τὰς
 πτέρυγας ἀναπεπταμένας· ἡ θεότης αὕτῃ εἰκονίζει
 τὸν περιτελλόμενον Ἥλιον.

Ταινία ἐπιμήκης ἱερογλύφου ἐπιγραφῆς γεγραμ-
 μένη διὰ μέλανος φέρει τὰ ἐξῆς·

« Προσκύνημα Ἠλίῳ τῷ ἀνατέλλοντι Ἀρμά-
 » χει, καὶ Ἠλίῳ τῷ δύνοντι Ἀθώμ, πολιούχοις τῶν
 » δύο πόλεων Ὄν [Ἠλιουπόλεως καὶ Ἐρμώνθιος],
 » ἵνα παράσχωσι τοὺς νενομισμένους καθαγισμούς,
 » ἄρτους ζῦθον, κρέατα βόεια καὶ ὀρνίθεια, καὶ θυ-
 » μιάματα παντοῖα τῆ σκιᾶ τῆς ἐν Ὀσίριδι τελειω-
 » θείσης Βηστάρτης.»

Ἄριθ. 7.

Ἐυλίνη σορός ἀνθρωποειδῆς χρώματος κίτρινου·
 τὸ πρόσωπον κίτρινον· τῆς κεφαλῆς τὸ περικάλυμμα

κίτρινον μελανορράβδωτον· περιδέριον μαργαριτῶν λευκῶν καὶ πρασίνων, μετὰ προσηρημένων κροσσίων ἐκ μαργαριτῶν λευκῶν καὶ ἐρυθρῶν.

Ἡ θεὰ Νοῦθ, παριστῶσα τὸν οὐράνιον θόλον, καὶ ἔχουσα ἐκατέρωθεν τοὺς δῦο τοῦ Ὠρου ὀφθαλμοὺς [Ὀῦθα] ἢ τοὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, κρατεῖ ἐν χερσὶ τὰ δῦο τῆς στρουθοῦ πτερά, τὰ εἰκονίζοντα τὴν ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐκτείνει τὰς πτέρυγας τῆς ὑπεράνω τοῦ προτεθειμένου νεκροῦ, εἰς διαφύλαξιν αὐτοῦ καὶ προστασίαν.

Ὑποκάτωθεν τῆς θεᾶς ἐζωγράφηται μικρογραφικὴ εἰκὼν παριστῶσα τὴν πρόθεσιν τοῦ θανόντος, ἀνακειμένου ἐπὶ κλίνης νεκρικῆς ἐχούσης κεφαλὴν καὶ πόδας λέοντος· ὑπὸ τὴν κλίνην διορῶνται τὰ εἰθισμένα τέσσαρα κανοπικὰ ἀγγεῖα, καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς παρίστανται οἱ δῦο ἱεροὶ τῷ Ἀνουβιδὶ κύνες ψυχοπομποί, ἐπὶ ἰδίου στηρίγματος κατακείμενοι.

Κάτωθι τῆς παραστάσεως αὐτῆς ἀκολουθοῦσι καθέτως τρεῖς σειραὶ ἱερογλύφων γεγραμμένων διὰ μέλανος ἐπὶ ταινίας κιτρίνης· ἐκατέρωθεν τοῦ κειμένου τῆς ἐπιγραφῆς παρίστανται δῦο ἐπικηδεῖοι δαίμονες ἐξ ἐκείνων οἵτινες σχηματίζουσι τῶν κανοπικῶν ἀγγείων τὰ ἐπιπώματα.

Ἡ ἐπιγραφή ἀνορθόγραφος μὲν ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀλλ' εὐχερῆς τὴν ἀνάγνωσιν, φέρει τὰ ἑξῆς·

« Προσκύνημα Ὀσίριδι τῷ ἐν Ἀμένθει, μεγάλῳ
» θεῷ, πολιοῦχῳ Ἀβύδου· ἵνα παράσχη τοὺς νενο-
» μισμένους καθαγισμοὺς τῷ ἐν Ὀσίριδι τελειω-
» θέντι Πετουσετάμμωνι, τῷ τεχθέντι ἐκ τῆς δε-
» σποίνης Σάγγης υἱῷ Ὀνώφριος τοῦ ἔτι ζώντος,
» οὗ εἶψαν πολλὰ τὰ ἔτη. »

Ἀριθ. 8.

Ἐυλίνη σορὸς ἀνθρωποειδῆς χρώματος μέλανος· πρόσωπον κίτρινον· τῆς κεφαλῆς τὸ περικάλυμμα κίτρινον καὶ μέλαν· περιδέριον τριχαπτοειδὲς καὶ ὀδοντωτὸν κίτρινον.

Σειρὰ κάθετος ἱερογλυφικῆς ἐπιγραφῆς μετὰ παραστάσεως τῶν τεσσάρων ἐπικηδεῖων δαιμόνων, ἀνά δῦο ἐφ' ἐκατέρας πλεύρας τῆς ἐπιγραφῆς, ἧτις ἀναφέρει τὰ ἑξῆς·

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ 1884.

« Τάδε λέγει Ὀσιρις ὁ ἐν Ἀμένθει, μέγας θεός,
» πολιοῦχος Ἀβύδου· παρέσχον τοὺς νενομισμένους
» καθαγισμοὺς, ἄρτους, ζῦθον, κρέατα βόεια καὶ ὀρ-
» νίθεια, θυμιάματα, στολὰς, οἶνον καὶ γάλα, πᾶν
» ὅ,τι ἀγνὸν καὶ καθαρὸν, παντοίας ἄλλας προσφο-
» ρὰς, σοὶ τῇ ἐν Ὀσίριδι τελειωθείσῃ Πίρη, τῇ μα-
» καρίᾳ θυγατρὶ Πετωνήβιος τοῦ μακαρίτου, τῇ
» τεχθείσῃ ἐκ τῆς δεσποίνης Τανειρώθης τῆς μα-
» καρίτιδος. »

Ἀριθ. 9.

Ἐυλίνη σορὸς ἀνθρωποειδῆς χρώματος λευκοῦ· τὸ πρόσωπον ἐρυθρόν· τὸ ὑπογένειον μέλαν· τῆς κεφαλῆς τὸ περικάλυμμα λευκὸν καὶ μελανορράβδωτον.

Περιδέριον ἐκ μαργαριτῶν ἐρυθρῶν καὶ ἐξ ἀνθέων λευκῶν, ἐρυθρῶν καὶ κιτρίνων.

Κάτωθεν τοῦ περιδεραιοῦ παρίσταται ἡ θεὰ Νοῦθ, φέρουσα ἐπὶ κεφαλῆς δίσκον, κρατοῦσα ἐν χερσὶ τῆς στρουθοῦ τὰ πτερά, σύμβολα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐκτείνουσα τὰς πτέρυγας τῆς εἰς σκέπην καὶ διαφύλαξιν τοῦ νεκροῦ.

Παρὰ πόδας τῆς θεᾶς ἐπιγράφεται δι' ἱερογλυφικῶν χαρακτήρων ἐρυθρῶν καὶ κιτρίνων ἐν τρισὶ σειραῖς ἢ ἀκόλουθος ἐπιγραφή·

« Προσκύνημα Ὀσίριδι τῷ ἐν Ἀμένθει, μεγάλῳ
» θεῷ, πολιοῦχῳ Ἀβύδου· ἵνα παράσχη βόεια
» κρέατα καὶ ὀρνίθεια, ζῦθον, καὶ τὰ ἄλλα νομιζό-
» μενα ἐπιτάφια ἐναγίσματα, πᾶν ὅ,τι ἀγνὸν καὶ
» καθαρὸν, ὑπὲρ τοῦ ἐν Ὀσίριδι τελειωθέντος Αἰ-
» θου, υἱοῦ Ἀάχου, τεχθέντος ἐκ τῆς δεσποίνης
» Ἀχης, θυγατρὸς Αἰθωσώτηνος. »

Ἀριθ. 10.

Ἐυλίνη σορὸς ἀνθρωποειδῆς χρώματος μέλανος· πρόσωπον κίτρινον· τὸ ὑπογένειον καὶ τῆς κεφαλῆς τὸ περικάλυμμα χρώματος κυανοῦ· περιδέριον ἐκ ταινιῶν κυανῶν καὶ ἐρυθρῶν, χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ κιτρίνων γραμμῶν.

Ἡ ἐπιμήκης ἱερογλυφικὴ ἐπιγραφή φέρει τὰ ἑξῆς·
« Προσκύνημα Ὀσίριδι τῷ ἐν Ἀμένθει, μεγάλῳ

» θεῶ, πολιούχῳ Ἀβύδου· καὶ Σωχάρει - Ὅσιριδι
 » προστάτῃ Χέμμεως· καὶ Ἀνούβιδι τῷ ἐν τοῖς τα-
 » φείοις· καὶ Ἰσιδι τῇ μεγάλῃ Μητρὶ καὶ βασιλίσση
 » τῶν οὐρανῶν, τῇ [τιμωμένῃ] ἐν Χέμμει· ἵνα πα-
 » ράσχωσι τὰ νομιζόμενα ἐναγίσματα καὶ ζύθου
 » χράς, καὶ πᾶν ἀγαθόν, τῇ σκιᾷ Ἀπίωνος, τοῦ
 » ἐπικαλουμένου Χαίριδος, υἱοῦ Πιμάιος. »

Παρὰ πόδας εἶνε ἐξωγραφισμένοι οἱ ἱεροὶ τῷ
 Ἀνούβιδι δύο κύνες ψοχοπομποί.

Ἡ σορὸς ἠνοίχθη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀποκομι-

σεώς τῆς· ἡ ἐν αὐτῇ μομία εὐρέθη σῶα καὶ θαυ-
 μασίου διατηρήσεως· ἡ χρυσοῦ ἐντάφιος προσωπίς,
 τὰ ἐπὶ τῶν προσθίων τοῦ σώματος ἐξ ἀποκοπῶν να-
 στοχάρτου σχηματιζόμενα ποικίλματα καὶ εἰκόνες,
 καὶ αὐτὴ ἡ διὰ λεπτῶν λωρίδων ἐκ σινδόνης βυσ-
 σίνου σπαργάνωσις τοῦ νεκροῦ, μαρτυροῦσιν ἄκρην
 καλλιτεχνίαν· πράγματι ἡ μομία αὐτὴ εἶναι μνη-
 μεῖον ἀξιόλογον τῆς καλῆς πτολεμαϊκῆς ἐποχῆς.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 1884.

ΤΑΣΣΟΣ Δ. ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ.

ΓΛΥΠΤΑ ΕΡΓΑ ΕΞ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

(Ὅρα πιν. 8).

Ἐν τῷ 8^ῳ πίνακι τοῦ προηγουμένου τεύχους τῆς
 Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐδημοσιεύθησαν λιθο-
 γραφικαὶ ἀπεικονίσεις (1) ἐξ ἱχνογραφήματος τοῦ
 γνωστοῦ Gillieron γλυπτῶν τινῶν ἔργων ἀρχαϊκῆς
 τέχνης, τὰ ὅποια ἤνεγκεν εἰς φῶς ἡ μέχρι τοῦδε
 σκαφὴ τῶν ἐν Ἐλευσίνῃ ἱερῶν τόπων. Πάντα εὐρέ-
 θησαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐπιχώσει τῆς αὐλῆς τοῦ Ναοῦ
 ὑπὸ τὴν ἀσβεστόκτιστον αὐτῆς πλακόστρωσιν. Τὸ
 πρῶτον τούτων (1 καὶ 1^α) κατ' ἐνώπιον καὶ ἐν κα-
 ταγραφῇ ἀπεικονισθὲν σύγκειται, ὡς βλέπει ὁ ἀνα-
 γνώστης ἐκ δύο τεμαχίων. Κατ' ἀρχὰς ἤνεγκεν ἡ
 σκαπάνη εἰς φῶς τὸ ἕτερον τούτων ἐν τῷ χώρῳ τῷ
 μεταξὺ τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχου καὶ τῆς βο-
 ρειανατολικῆς γωνίας τῆς Στοᾶς, εἰς βάθος 5 περί-
 που Γ. Μ. ὑπὸ τὸ δάπεδον αὐτῆς κατὰ Αὐγουστον
 τοῦ 1882. Τὸ ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ κάτω μέρος εὐ-
 ρέθη μετὰ τινὰς ἡμέρας εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τοῦ πρώτου
 ἀπόστασιν πρὸς ἀνατολάς. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστασα καὶ
 ἐγὼ αὐτὸς ἂν ὄντως ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κορμοῦ
 ἦσαν τὰ δύο ταῦτα τεμάχια, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐπέ-
 σθην καὶ πιστεύω ὅτι πρὸ τοῦ πρωτοτύπου πείθεται
 πᾶς τις ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Ὁ λίθος ἀμφο-
 τέρων τῶν τεμαχίων φαίνεται μοι ὡς ὁ αὐτὸς καὶ
 κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πάριος, τὸ ἔλρον δὲ σωζό-
 μενον ὕψος εἶναι 0,38 Γ. Μ.

(1) Ἀπεικονίσθησαν τὰ μὲν ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 6 ἔργα εἰς τὸ 1/4 τοῦ
 πραγματικοῦ τῶν μεγέθους τὰ δὲ λοιπὰ πάντα εἰς τὸ 1/5.

Τὸ ἔργον περιήλθεν ἡμῖν, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώ-
 στης, σφόδρα κεκολοβωμένον· τῶν ἄκρων ἰδίως
 οὐδὲν ἄλλο σώζεται ἢ ὁ ἀριστερὸς βραχίονας μέχρι
 τοῦ ἀγκῶνος, δεικνύων ὅτι ἡ χεὶρ κατὰ τὴν
 πᾶν ἀρχαϊκὴν τέχνην πρὸς τὰ κάτω καὶ τῷ σώ-
 ματι παράλληλος τεταμένη ἐστηρίζετο κατὰ τὸ ἀρι-
 στερόν ἰσχύον εἰς τὴν ἐκεῖ που ὑποδηλουμένην θέ-
 σιν (1^α), καὶ ὁ λαιμὸς κατὰ τὸ πλεῖστον. Σώζεται
 δὲ ὡσαύτως καὶ τῆς κόμης μέρος, ἱκανὰ διατηρη-
 σάσης ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ ἴχνη καὶ ὅπισθεν μὲν
 κατὰ τὴν τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος καὶ τῶν ὁμοίων
 αὐτῷ ἔργων διασκευασμένης, ἔμπροσθεν δὲ κατα-
 πιπτούσης ἐπὶ τοῦ στήθους εἰς πλοκάμους (ἀνὰ
 τρεῖς ἐκατέρωθεν) δίκην κομβολογίου πεποιημέ-
 νους, οἳ εἰσι καὶ ἄλλων πολλῶν ἀρχαϊκῶν ἔργων
 καὶ τῆς ἐκ Δήλου περωτῆς μορφῆς (Bull. d. G.
 Hell. 1879 pl. VI καὶ VII). Ἡ δεξιὰ χεὶρ κρατοῦσά
 τι ἔκλινε πιθανῶς πρὸς τὸ στήθος· οὕτω πως του-
 λάχιστον δύναται νὰ ἐξηγηθῇ, νομίζω, μικρόν τι
 τοῦ λίθου κατὰ τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐξόγκωμα. Ἰστατο
 δὲ ὅλως ἀκαμπτος καὶ ἐν ἀπολύτῳ ἡρεμία ἡ εἰκο-
 νιζομένη καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι οἱ πόδες ἐπά-
 τουν τὸ ἔδαφος εἰς τὴν αὐτὴν παράλληλον γραμ-
 μὴν, ἥτοι οὐδετέρου αὐτῶν προεξέχοντος.

Καὶ ταῦτα μὲν συνήθη καὶ γνωστά· ἀλλὰ τὰ
 τῆς ἐνδυμασίας τοῦ ἡμετέρου ἀγαλματίου εἶναι πως
 ὄχι ἀνάξια προσοχῆς· ἐνδύματος πλαστικῶς δεδῆ-

